

IHF Internationaal Hulpfonds
voor vrijeschoolpedagogie

de r:öndbrief

voorjaar 2013

Waldorfonderwijs in Samburuland

Thanh, Suong en Lan

Leren op een biodynamisch landgoed

De granaatappeltuin

Michael in Quito

***26 Mei Open dag Donateursfeest
Bewaar de wikkel***

Colofon

de rOndbrief: voorjaar 2013
29e jaargang, no 3, mei 2013

de rOndbrief is een uitgave van het Internationaal Hulpfonds (IHF) en verschijnt tweemaal per jaar
abonnement + donateurschap: € 20 per jaar

opmaak en druk: Druk. Tan Heck, Delft
website: Wilfried Nauta

Het Internationaal Hulpfonds

Martine Boormeester	penningmeester
Chantal Bosch	portefeuille Sp.Latijs-Amerika
Frank Francken	bureau medewerker
Bert Harms	portefeuille ZO-Azië & China
Reiny Jobse	redactie
Liard Kranen	portefeuille Brazilië & PR
Gijs Langeslag	voorzitter
Anselma Remmers	portefeuille West-Azië
Ulric Roldanus	portefeuille Zuidelijk Afrika
Sanne Ruhaak	redactie
Jan Sint	portefeuille Brazilië
Gooyke van der Schoot	portefeuille Oost-Europa
Annette van Soest	portefeuille West-Europa & Midden-Oosten
Stasja van Suchtelen	marktcoördinator
Annelies de Vries	secretaris & portefeuille Pacific
Truus Warrink	portefeuille Afrika Oost & overig

Internationaal Hulpfonds

Herengracht 276
1016 BX Amsterdam

Contact:

t: 06 2697 2310 en

e: info@internationaalhulpfonds.nl

Telefonisch kunt u het IHF elke woensdag van 9.00 tot 17.00 uur bereiken. Op andere dagen kunt u een boodschap inspreken. Desgewenst is het IHF voor dringende zaken ook bereikbaar via e: secretaris@internationaalhulpfonds.nl
t: 0317-423259

Website: www.internationaalhulpfonds.nl

De Stichting Internationaal Hulpfonds (IHF) is een vrijwilligersorganisatie. Het IHF biedt steun aan projecten buiten Nederland die vernieuwing van opvoeding en onderwijs nastreven met de vrijeschoolpedagogie als uitgangspunt. Over de hele wereld slaan mensen de handen ineen om op de vrijeschool pedagogie gebaseerde projecten op te zetten. Met behulp van donateurs steunt het IHF meer dan 140 van deze projecten, verspreid over 50 landen.

In **de rOndbrief** doet het Hulpfonds tweemaal per jaar verslag van de ontwikkeling van initiatieven en projecten die door het IHF gesteund worden. Er wordt melding gemaakt van de activiteiten die ten behoeve van deze initiatieven worden ondernomen, maar ook van de ontwikkelingen binnen de eigen organisatie.

Omdat de projecten niet of nauwelijks gesubsidieerd worden en hun voortbestaan in hoge mate afhangt van financiële steun uit het buitenland, hoopt het Internationaal Hulpfonds uw interesse te wekken en doet het een beroep op uw vrijgevigheid.

Artikelen uit **de rOndbrief** mogen worden gekopieerd onder vermelding van de bron en gebruikt worden bij acties, bijv. ter gelegenheid van een jubileum of verjaardag. Ook kunnen artikelen, extra exemplaren van **de rOndbrief** en informatie- en pr-materiaal, worden aangevraagd bij het secretariaat.

Giften en de inkomstenbelasting:

voor hetzelfde geld meer steun
Met uw giften levert u een zeer welkome bijdrage aan het werk van het Internationaal Hulpfonds. Voor hetzelfde geld zou u het IHF nog beter kunnen steunen. Met een notariële schenkingsakte wordt uw donatie volledig aftrekbaar voor de belasting. Zonder een dergelijke akte zijn giften namelijk alleen aftrekbaar voor zover deze hoger zijn dan de drempel van 1% van uw inkomen. Voorwaarde is dat u vijf jaar lang een vast bedrag aan het IHF schenkt. Uiteraard bepaalt u zelf de hoogte van dat bedrag. De notariskosten kan het IHF voor z'n rekening nemen omdat met onze notaris een gereduceerd tarief overeengekomen is. Interesse? Neem contact op met het secretariaat.

Uw laatste wil: Wilt u de wereld iets goeds nalaten?

Denk dan eens aan het Internationaal Hulpfonds. Hebt u vragen over het beschrijven en vastleggen van een legaat, wilt u hulp hierbij of stelt u een gesprek over de mogelijke bestemmingen van uw geld op prijs? Neem dan contact op met het secretariaat.

Triodosbank 21.21.95.050

IBAN code: NL03 TRIO 0212 1950 50

BIC: TRIONL2U

ING bank 38 92 918

IBAN code: NL 81INGB0003892918

BIC: INGBNL2A

Kamer van Koophandel 30167248

Vanaf het volgende nummer is het mogelijk **de rOndbrief** per e-mail te ontvangen.

Stuur een e-mail, indien u dat wilt, naar info@internationaalhulpfonds.nl. Vermeld uw naam, postadres en e-mailadres.

Inhoud

- **3** Van de redactie
- **4** Jaarverslag 2012
- **6** Kerncijfers 2012
- **7** Wel en Wee
- **8** Nieuw bij het IHF
- **9** Continenten in het kort
- **10** Uitwisseling
- **11** Thanh, Suong en Lan
- **13** De school is volwassen geworden
- **15** Waldorfschool Tbilisi geprivatiseerd
- **17** Leren op een biodynamisch landgoed
- **18** De granaatappeltuin
- **19** Michael in Quito
- **20** Drie projecten en een schoenmaker
- **21** Solidariteitsactie
- **22** Open Dag

Van de redactie

Uitwisseling

Wanneer de portefeuillehouders van het IHF terugkomen van een reis naar het aan hen toevertrouwde werelddeel en hun mooie verhalen aan de andere medewerkers vertellen, valt me altijd op hoe belangrijk het wordt gevonden dat er mensen persoonlijk bij de projecten langskomen. Natuurlijk is de financiële steun onmisbaar, maar de aandacht van mensen en het contact met collega's die uit dezelfde idealen werken zijn net zo belangrijk. Dat zo'n contact ook soms verrassende gevolgen heeft, zien we in een bericht over Armenië en Georgië, landen die een grens delen, en waar aan beide kanten al ongeveer 20 jaar vrijeschoolonderwijs is. Ondanks dat de problemen, die de scholen ondervinden, aan weerskanten van de grens nagenoeg dezelfde zijn, is er nooit enig contact geweest tussen de inmiddels bloeiende scholen. Tot de portefeuillehouder van het IHF hen met klem op het belang van dat contact wees. De eerste kennismaking was een feest van herkenning; er werd direct besloten tot een uitwisselingsprogramma. De eerste elfde klassen zijn al bij elkaar op bezoek geweest. (p14) Maar uitwisseling kan zeker ook inspirerend zijn tussen arme en rijke scholen. Zo zal volgend jaar een dynamische Keniaanse kunstenaar lessen gaan geven op de Nederlandse vrijescholen. (p11) Juist het verschil tussen culturen kan een nieuwe kijk op de eigen uitvoering van de idealen geven. Kijkt u eens naar de fotoreportage van een heel pril vrijeschooltje bij de Samburu's in Kenia. Interessant toch dat zo'n geïsoleerde stam de vrijeschoolpedagogie verkiest boven het reguliere onderwijs. (p12)

Zondag 26 mei **Open dag**

- Donateursfeest - Iedereen welkom -
10.30 - 17.00 uur

Vrijeschool De Vuurvogel

Faunalaan 250, Driebergen

Zie pagina 22

Bewaar de wikkel

Het Internationaal Hulpfonds (IHF) is ontstaan uit de wens om vrijeschoolpedagogie wereldwijd te stimuleren. De economische recessie is in 2012 duidelijk merkbaar geweest: mensen verkeren in financiële onzekerheid, waardoor het IHF minder geld heeft ontvangen. Des te waardevoller is het dat zoveel donateurs hartverwarmend zijn blijven schenken, waardoor het werk van het IHF kon worden voortgezet. In de projecten wereldwijd is een enorme wil om in moeilijke tijden toch door te gaan. Kinderen worden hierdoor gesteund in hun ontwikkeling en dat geeft hoop. Opvallend is dat steeds vaker geld wordt aangevraagd en geschonken aan opleiding en bijscholing van leerkrachten. Met dankbaarheid heeft het IHF het afgelopen jaar twee legaten ontvangen. De economische recessie kan hierdoor deels worden opgevangen.

Hulp aan werelddelen

Algemeen

Aanvragen voor financiële hulp vanuit de diverse werelddelen worden altijd gedaan via de desbetreffende portefeuillehouders van het IHF. Ook dit jaar hebben portefeuillehouders reizen gemaakt naar 'hun' projecten om de mensen daar beter te leren kennen en te bespreken wat er nodig en mogelijk is. Soms kunnen zij advies geven of vrijescholen in een bepaald gebied stimuleren tot samenwerking. Vrijwel altijd komen portefeuillehouders van deze reizen terug met nieuwe inzichten en inspiratie, die voor allen aanstekelijk werken. Aan de andere kant werkt het ook zo: mensen vragen pas hulp, wanneer ze kennis hebben gemaakt met de portefeuillehouder. Deze ervaringen onderstrepen het belang van persoonlijke contacten en continuïteit in de samenwerking.

Afrika (Oost)

In 2012 zijn de werkzaamheden voor deze portefeuille rustig en naar wens verlopen. Totaal 7 projecten en 30 kinderen (via peetschappen; 23 in Tanzania en 7 in Kenia) hebben steun ontvangen, onder andere:

- De Waldorf School Hekima (Tanzania) ontving schoolgeld voor (wees-)kinderen en voor medische zorg en voeding.
- De nieuwe Hekima kleuterschool in Goba (Tanzania) ontving geld voor de inrichting van de school en voor een tuinhok om de kleuters tegen slangen te beschermen.

Afrika (Zuidelijk)

De vrijescholen in dit gebied hebben het afgelopen jaar goed gefunctioneerd, zonder dat zich noodsituaties voordeden. Totaal hebben 15 projecten en 14 kinderen (via peetschappen) steun ontvangen van het IHF, onder andere in Zuid Afrika:

- Hermanus Camphill
- Het Breede Centre in Mc.Gregor

Latijns Amerika (Spaanstalig)

Sommige scholen in dit gebied floreren uitstekend; andere houden zich moeizaam overeind. De portefeuillehouder heeft in 2012 twee reizen gemaakt: naar Costa Rica en Lima (Peru). Het wijkontwikkelingsproject Aynimundo te Lima ontwikkelt zich uitstekend

en slaagt erin 50 % van de kosten uit Peru zelf te ontvangen. Totaal 8 projecten en 1 kind (via een peetschap) hebben steun ontvangen, onder andere:

- Escuela Caracol (Guatemala): deze school is royaal bedeed, dankzij een erfenis van €10.000,-
- Jardin Iniykusiriy te Lima (Peru)

Latijns Amerika (Brazilië)

Eén van beide portefeuillehouders heeft in 2012 Brazilië bezocht, waardoor de banden met de projecten daar zijn versterkt en contact is gelegd met nieuwe initiatieven. Totaal 3 projecten en 2 kinderen (via een peetschap) hebben steun ontvangen, onder andere:

- Circo Ponte das Estrelas, een naschoolse opvang voor jeugdigen, die daar huiswerkbegeleiding krijgen en training voor een circusprogramma.

Azië (West: India, Pakistan en Nepal)

De portefeuillehouder van dit gebied is nog maar net begonnen en heeft in 2012 de eerste contacten gelegd. In 2013 zal zij de vrijescholen gaan bezoeken en daardoor zal de samenwerking wel op gang komen.

Azië (Oost: China, Vietnam en Filipijnen)

Gerda de Jonge heeft vanuit haar contacten in het verleden veel gedaan om de nieuwe portefeuillehouder voor Oost-Azië te informeren en op gang te helpen. Gerda verdient hiervoor veel dank en waardering! Eind 2012 is de portefeuillehouder op reis gegaan om kennis te maken met vrijescholen in deze landen.

Totaal 3 projecten en diverse kinderen (via peetschappen) hebben steun ontvangen:

- Ondersteuning en training van leerkrachten van vrijescholen in Hancheng en Yinchuan (China) door Benno Nijhuis. In deze scholen wordt onder armoedige omstandigheden prachtig onderwijs gegeven, dat bijdraagt aan de spirituele ontwikkeling in een verschaald land.
- De Camot Cogon School in Iloilo (Filippijnen) heeft een bijdrage gekregen voor hun Teachers Training voor vrijeschoolleraren, waaraan Nederlandse, Duitse en Nieuw-Zeelandse docenten hebben bijgedragen.

Europa (West) en Midden-Oosten

Bij hulp aan vrijescholen denken we vooral aan verre landen, maar ook dicht bij huis in Europa verkeren vrijescholen soms in moeilijke omstandigheden en is hulp hard nodig. Totaal 7 projecten en 6 kinderen (via peetschappen) hebben steun ontvangen, onder andere:

- De vrijeschool Tamrat El Zeitoun (Israël), een Arabische school in een gebied vol tegenstellingen, die steeds weer te maken heeft met tegenslagen.
- De Escuela do Malhão (Portugal), een vrijeschool die groeit, maar het financieel heel zwaar heeft.

Europa (Oost) en de Kaukasus

De portefeuillehouder heeft reizen gemaakt: naar kleuterscholen in Slowakije, naar de vrijeschool in Jerevan (Armenië) ter gelegenheid van het 20-jarig jubileum van deze school en naar drie projecten in Tbilisi (Georgië). In dit gebied zijn veel inspiratie en motivatie voor de vrijeschoolpedagogie te vinden. De zeer beperkte middelen echter zijn soms schrijnend: er is zoveel meer geld nodig dan er beschikbaar is. Totaal 7 projecten en 2 kinderen (via peetschappen) hebben steun ontvangen, onder andere:

- Heilpedagogisch onderwijsproject Mayri te Jerevan (Armenië): voor bijscholing van de muziektherapeute en heilpedagoge.
- Waldorfschool te Tbilisi (Georgië): voor bijscholing van drie leerkrachten.

Peetschappen en Solidariteitsfonds

Via een zogeheten peetschap betalen mensen in Nederland en België het schoolgeld voor een individueel kind of soms voor een hele klas. Het IHF heeft daarnaast het Solidariteitsfonds voor betaling van schoolgeld, wanneer een peetschap niet (meer) beschikbaar is. De portefeuillehouders van de diverse werelddelen onderhouden de contacten met de betrokken scholen en zorgen voor informatie over de kinderen, ook ten behoeve van de mensen die een peetschap betalen. Helaas staan er veel kinderen op een wachtlijst, voor wie we (nog) geen peetschap konden realiseren.

Waldorf One World (WOW)

In heel Europa vinden in de Michaels-tijd 'Waldorf One World' (WOW)-acties plaats, waarbij scholieren van vrijescholen zich inzetten voor vrijeschoolonderwijs elders in de wereld. Hierdoor groeit de interesse voor elkaar wereldwijd. Jongeren zien dat ze van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen helpen in hun ontwikkeling. Het stimuleren van WOW-acties op vrijescholen stond ook in 2012 hoog op de agenda van het IHF en dit heeft met enkele scholen tot vruchtbare contacten geleid.

Bijzondere donaties

Alle donaties aan het IHF worden dankbaar ontvangen. We weten dat ze uit warme betrokkenheid en enthousiasme voor de vrijeschoolpedagogie worden geschonken. Enkele bijzondere donaties in 2012:

- De kleuterschool in Sarajevo heeft ondersteuning gekregen van de bovenbouwleerlingen van de vrijeschool in Haarlem. De opbrengst van de kerstactie was €1.600,-.
- In plaats van taart voor de collega's op het werk heeft iemand geld geschonken voor extra voeding voor weeskinderen in Tanzania.
- Bij een groot feest heeft een echtpaar geen cadeaus gevraagd, maar geld voor de nieuwe Masai kleuterschool in Selenkay (Kenia).
- Een voorzitter van een koor uit Bussum heeft bij haar afscheid een benefietconcert georganiseerd voor Tamrat El Zeitoun (Israel).

Markten en winkel

In 2012 heeft het IHF met een marktkraam deelgenomen aan ongeveer 8 markten in het gehele land. Dit levert het IHF veel op: naamsbekendheid, aandacht voor de goede zaak en dankzij de verkoop van spullen extra geld voor projecten. Ook hier was de economische recessie merkbaar: dure spullen zoals poppen vonden weinig aftrek, maar de goedkopere sloffen waren populair. De verkoop van tweedehands boeken op markten bleek voordelig te zijn. Het IHF is blij met alle hulp die mensen hebben geboden voor de organisatie van de markten. De portefeuillehouder heeft plannen het komende jaar meer markten te bezoeken.

De rOndbrief

De rOndbrief is hét visitekaartje van het IHF. Tweemaal per jaar wordt dit blad verstuurd aan donateurs en andere belangstellenden, zodat mensen weten welke projecten behoefte hebben aan geld en wat er met de donaties gebeurt. In 2012 zijn twee prachtige en inspirerende nummers verschenen, die naast verzending met de gewone post ook via de website zijn verspreid. Nummers van *De rOndbrief* zijn gebruikt om nieuwe mensen voor het IHF te interesseren, met name leraren van vrijescholen. Voor de opmaak en druk van *De rOndbrief* is ook in 2012 weer prettig samengewerkt met drukkerij Tan Heck te Delft.

Public relations

In 2012 is de website geheel vernieuwd en in 2013 wordt verder gewerkt aan een levendige en actuele website. Ook is gewerkt aan het logo. Naast de portefeuillehouder voor pr heeft Wilfried Nauta hieraan bijgedragen. Hartelijk dank daarvoor! In 2013 zullen sociale media zoals Facebook worden benut en zal een audiovisuele presentatie over het IHF worden gemaakt.

Samenwerking met andere organisaties

Het IHF neemt in Nederland deel aan het NAFO-overleg (Nederlandse antroposofische fondsen voor ontwikkelingsprojecten), samen met Stichting Helias, IONA Stichting en Stichting ter Bevordering van de Heilpedagogie. In Europees verband maakt het IHF deel uit van de ENDA, het netwerk van Europese antroposofische fondsen.

Het gehele Jaarverslag 2012 is te vinden op de website van het IHF www.internationaalhulpfonds.nl.

ANNELIES DE VRIES, SECRETARIS IHF

Kerncijfers* 2012

	2012	2011	
Inkomsten			
Algemene middelen	158.734	46.004	
Donaties op naam	144.259	148.681	
Bankrente 4.108		2.0370	
Overige baten en voorraad		- 456	
Totaal	307.101	196.266	
Uitgaven			
Overgemaakt naar projecten vanuit de algemene middelen	13.384	27.811	
Overgemaakt naar projecten vanuit de middelen op naam	152.077	149.384	
<i>Schenkingen Afrika Projecten</i>	<i>28.991</i>	<i>35.120</i>	<i>Afrika</i>
<i>Schenkingen Brazilië Projecten</i>	<i>13.194</i>	<i>5.550</i>	<i>Brazilië</i>
<i>Schenkingen Zuid-Amerika Projecten</i>	<i>34.800</i>	<i>25.044</i>	<i>Spaanstalig Zuid Amerika</i>
<i>Schenkingen West-Europa Projecten</i>	<i>3.932</i>	<i>4.415</i>	<i>West Europa en Midden Oosten</i>
<i>Schenkingen Rusland Projecten</i>	<i>250</i>		
<i>Schenkingen Midden/Oost Europa Projecten</i>	<i>1.870</i>		
<i>Schenkingen Midden Oosten Projecten</i>	<i>1.935</i>		
<i>Schenkingen Kaukasus Projecten</i>	<i>12.603</i>	<i>19.830</i>	<i>Oost Europa en Kaukasus</i>
<i>Schenkingen ZW-Azië Projecten</i>	<i>730</i>	<i>5900</i>	<i>Azië en Pacific</i>
<i>Schenkingen ZO-Azië Projecten</i>	<i>1.250</i>		
<i>Schenkingen Solidariteitsfonds</i>	<i>52.522</i>	<i>53.525</i>	<i>Solidariteitsfonds</i>
Organisatiekosten	22.492	33.067	
Baten/lasten voorgaande jaren	-3.209	7.496	
Totaal uitgaven	184.744	217.758	
Toevoeging/onttrekking aan de reserves	122.357	-21.492	

Toelichting kerncijfers

Hoewel de vooruitzichten aanvankelijk niet goed leken, heeft het IHF - dankzij een aanzienlijke schenking en een aantal legaten aan het eind van 2012 - tot onze grote vreugde uiteindelijk €307.101 aan donaties ontvangen: €144.259 op naam en €158.734 aan algemene middelen.

Omdat het er naar uitzag dat we minder donaties zouden ontvangen dan voorgaande jaren, konden wij minder geld aan de projecten schenken uit de algemene middelen. Wij zagen ons ook genoodzaakt de 10% regeling opnieuw in te voeren. Dit betekent dat de kosten die het IHF moet maken voor organisatie en fondswerving (10 %) niet meer alleen uit de algemene middelen gedekt worden maar uit alle donaties. Bovendien hebben een nieuw professioneel administratiekantoor en veel vrijwilligerswerk ervoor gezorgd dat wij de organisatiekosten sterk konden beperken. Deze maatregelen samen hebben ervoor gezorgd dat we in 2012, in tegenstelling tot 2011, onze reserves niet hoefden aan te spreken. De ontvangen legaten hebben ervoor gezorgd dat het IHF nu over

voldoende reserves beschikt om ons doel, projecten te steunen die vanuit de vrijeschoolpedagogie werken, ook in de toekomst te kunnen blijven verwezenlijken.

In 2012 is er €152.077 uit donaties op naam geschonken aan de projecten en uit het Solidariteitsfonds algemeen werden peetschappen bekostigd waarvan de peten zich hadden teruggetrokken zodat deze kinderen toch naar school konden blijven gaan. Heel graag wil ik u namens alle kinderen, leerkrachten en ouders in de projecten hartelijk danken voor uw niet aflatende steun in het afgelopen jaar. Wij hopen dat u uw steun aan het Internationaal Hulpfonds ook in 2013 wilt voortzetten.

MARTINE BOERMEESTER, PENNINGMEESTER IHF

*) Omwille van de leesbaarheid is gekozen voor deze vorm van financiële verslaglegging.

De volledige jaarrekening kunt u aanvragen bij het secretariaat.

Mededelingen

Een nieuwe uitstraling IHF/Laatste rOndbrief in deze vorm

De afgelopen maanden is er hard gewerkt achter de schermen om het IHF hedendaagser aan de buitenwereld te presenteren. Allereerst is er een geheel vernieuwde website gekomen. Door onder meer de implementatie van Google Earth zijn de vele initiatieven die het IHF ondersteunt nu geografisch duidelijker te plaatsen en is het makkelijker verschillende projecten te bekijken.

De vernieuwing van de site betekent ook een eigentijdser logo, aangezien het logo een onderdeel van de website is. Wilfried Nauta Webdesign heeft ons logo opnieuw ontworpen. In wezen lijkt het veel op het oude logo: dat was ook de bedoeling. Het is dan ook een eerste stap naar een nog ander logo in de nabije toekomst. Voor

de bezoekers nu is het nog steeds herkenbaar als het IHF-logo. Voor 2013 staat het gebruik van sociale media zoals Facebook voor contact met donateurs en geïnteresseerden op het programma. Ook willen we graag minder omslachtige manieren van doneren mogelijk maken door Ideal aan te bieden als betalingsmogelijkheid via de website. Een andere grote verandering waar aan gewerkt wordt is het moderniseren van **de rOndbrief**. Misschien is dit wel de laatste **rOndbrief** in deze vorm.

LIARD KRANEN,
VERANTWOORDELIJKE PR

Nieuw bij het IHF

De marktkraam van het IHF

Stasja van Suchtelen

Mijn naam is Stasja van Suchtelen en ik ben de nieuwe portefeuillehouder markten.

Dertig jaar geleden ben ik via de natuurvoeding in aanraking gekomen met de biologisch-dynamische landbouw en de antroposofische geneeskunst. Toen er kinderen kwamen en we op zoek gingen naar een school, kwamen we uit bij de Vrijeschool in Ede. Op deze vrijeschool werd ik actief in allerlei ouderinitiatieven. Toen ik klein was organiseerde mijn moeder bij ons thuis marktjes voor Unicef. De opbrengst was meestal slechts 60 gulden, maar als kind was ik van zo'n bedrag danig onder de indruk en het inspireerde me om me te gaan inzetten bij het organiseren van de Sinterklaasmarkt. Een deel van de opbrengst van die markt ging ieder jaar naar de vrijeschool in Kaapstad en zo kwam ik in contact met het IHF, dat zorgde dat alles financieel goed geregeld werd.

Mijn kinderen zijn mooie mensen geworden met een brede kennis en sociaal goed gevormd. Ik gun alle kinderen op de wereld deze vorm van onderwijs. Ik denk dat de wereld mensen nodig heeft die geleerd hebben "vrij" te denken.

Nu de kinderen het huis uit zijn, werk ik drie dagen per week voor een zorgboerderij, dus nu is de tijd gekomen om mij in te zetten voor een vrijwilligersproject.

Daarom schreef ik in april 2012 op de vacature markthouder van het IHF en mijn eerste markten zijn achter de rug. Op de bazaars die de scholen organiseren, sta ik met een kraam met informatie over het IHF en verkoop allerlei spullen ten bate van de door het

IHF ondersteunde scholen.

Ook verkoop ik spullen via de website, gemiddeld twee pakjes per week, maar dat mogen er veel meer worden.

Het is heel praktisch werk en dat past goed bij mij.

Kijkt u ook eens op de website onder "winkeltje" en wie weet treft u er een leuk cadeautje aan. Ik stuur het graag naar u op.

STASJA VAN SUCHTELEN

Mededelingen Vacatures

Secretaris

Het IHF is op zoek naar iemand die als secretaris van het bestuur wil helpen het hulpfonds verder uit te bouwen en vorm te geven. Van de secretaris verwachten wij dat hij/zij:

- contacten kan leggen en onderhouden.
- de agenda en de verslaglegging van de vergaderingen verzorgt en het jaarverslag schrijft
- de verantwoordelijkheid voor het secretariaat draagt
- ongeveer één dagdeel per week voor deze functie beschikbaar heeft.

Lijkt het u een uitdaging te functioneren binnen een groep enthousiaste vrijwilligers die probeert de buitenlandse projecten zoveel mogelijk te ondersteunen? Neem dan contact op met onze voorzitter dhr. G. Langeslag:

e gijs.langeslag@planet.nl; t 06-18205978.

Gezocht:

Kleuterjuffie voor nieuw initiatief van een Waldorfkleuterschool in midden Portugal (regio Oliveira do Hospital/Tábua), voor vijf dagen in de week. Portugees, Engels en eventueel Nederlands sprekend. Het betreft kinderen met verschillende nationaliteiten. Het schooltje wordt opgericht door de ouders.

Voor meer informatie kunt u e-mailen naar Rosalinde Schön - rosalindesophie@gmail.com of bellen naar 00351-91 88 302 89.

Het vrijeschoolgen

Sanne Ruhaak

Het vrijeschoolgen draag je je levenlang bij je. Ook als je na zestien jaar vrijeschoolonderwijs een andere weg inslaat, studeert aan een reguliere universiteit en je omringt met mensen die niets van antroposofie weten. Acht jaar geleden nam ik afscheid van het Geert Groote College Amsterdam. Ik studeerde

Nederlands en Literatuurwetenschap en ging aan het werk als redacteur en journalist voor verschillende tijdschriften.

Ondertussen reisde ik in de zomer naar het buitenland en maakte ik kennis met verschillende culturen, religies en inderdaad, armoede. Zoals elke student die voor het eerst oog in oog staat met het leed van ontwikkelingslanden wilde ik iets doen. Maar wat doe je als er een vijfjarig kind voor je staat dat de schoolbanken heeft ingeruild voor de straat? Hoe zorg je dat de tube lijm in zijn hand verandert in een schoolschrift? Veel meer dan hem een schoteltje rijst bieden kon ik niet. Op de universiteit in Cambodja gaf ik een gastles Engels, maar ik wist maar al te goed dat wat ik ze leerde vergeten werd zodra ik de bus naar het volgende dorp zou nemen. Opnieuw wilde ik iets doen, maar zolang ik me niet voor langere tijd zou binden aan deze kinderen zou ik niets voor elkaar krijgen. Ik keerde terug naar Nederland en

legde mij toe op de taken die een Westers mens zoal bezighouden: werk, studie, vrienden, familie.

Via mijn lerares Nederlands, inmiddels redacteur van dit blad, werd mij uiteindelijk de kans geboden om vanaf een afstand toch iets te doen voor de kinderen die ik ontmoet had. Natuurlijk reageerde ik enthousiast op haar vraag of ik wilde helpen met de redactie van het sponsorblad van het IHF. De stichting maakt mogelijk wat ik de kinderen in Cambodja het meest toewenste: een veilige omgeving met betrokken leraren waar kinderen een kans krijgen op een beter leven. Met de middelen die ik heb hoop ik bij te dragen aan een geborgen en prettige leeromgeving zoals de vrijeschool dat zestien jaar lang voor mij was.

Want inderdaad, het vrijeschoolgen ben ik niet kwijtgeraakt.

SANNE RUHAAK

dank u * khawp khun makh * najis tuke * merci bien * multumesc * chnorakloutioun

Hadija, het zonnetje

Hadija is het jongste weeskind dat gesponsord wordt op de Hekima Waldorfschool. Ze is nu al een jaar bij ons en is onze grootste schat, maar tegelijk onze grootste zorg. We hebben talloze dagen met haar in ziekenhuizen en bij dokters doorgebracht, omdat ze zo zwak is. Toen ze kwam, was er van alles mis met haar. Steeds weer malaria, urineweginfecties, infecties van de longen, sinus en ogen, het hield niet op. Als het arme kind van het ene genezen leek, diende de volgende ellende zich aan. Omdat de malariamedicatie haar meer en meer leek te verzwakken, wilden we haar kleine lijfje niet langer vol medicijnen blijven pompen. Vorig jaar slaagden we erin een homeopaat te vinden, die zijn zaken goed op een rij leek te hebben. We brachten haar daar en sindsdien is de malariamedicatie gestopt.

Ze zit nu ook in de ontbijtgroep, voor kinderen die dat het meest nodig hebben. Dit is een extra maaltijd naast de twee maaltijden die alle kinderen op Hekima krijgen. Nu ze elke morgen fruit en melk krijgt, zie je haar vooruitgaan. Hadija is zo veranderd de laatste maanden!. Ze is aangekomen, ze is gezond, en daardoor heeft ze zoveel meer levenslust. Ze was eerst zo stilletjes en verlegen. Als je nu bij de kleuterklas komt hoor je haar geklets en gelach al voor de deur open is. Ze komt aangerend om trots en gelukkig te laten zien wat ze die dag in de klas heeft gemaakt. Ze speelt heel vrij met de andere kinderen en helpt de kleinere kinderen als ze dat nodig hebben. Ze is van een zielig scharminkel veranderd in een zonnetje, dat elke dag geniet van alles wat er in de kleuterklas gebeurt.

We weten niet wat er gebeurd zou zijn als Hadija niet bij ons op Hekima was gekomen, maar we kunnen zien dat ze enorm gedijt

door de liefde en zorg die ze in onze school krijgt. En vooral door de medische zorg, die ze hier krijgt. Dit was alleen mogelijk door uw ongelooflijke vrijgevigheid. Met uw hulp kunnen we het waar maken dat er echt voor de kinderen gezorgd wordt en dat ze krijgen, wat ze nodig hebben. Vanuit de grond van ons hart danken we u, uit naam van Hadija en de andere kinderen.

JULIA EISELE, HEKIMA WALDORFSCHOOL

De zieke Hadija

Links Hadija, helemaal beter

Benefietconcert voor El Zeitoun op 12-12-2012

Het ouderkoor van de Vrijeschool Michael in Bussum, Koor in 't Gooi, bestaat al ruim 32 jaar. Toen de voorzitter van het koor, Lien Troost-Monshouwer, na vele jaren afscheid nam, wilde zij een bijzonder concert organiseren. Het werd een benefietconcert voor een project van het Internationaal Hulpfonds.

De school "El Zeitoun" (de olijfbom) sprak me erg aan, omdat in een politiek zeer gevoelig gebied mensen van heel verschillende etnische groepen en culturen gingen samenwerken. El Zeitoun, de eerste Arabische Waldorfschool is gelegen in Palestina, Israël.

Het Koor in 't Gooi was enthousiast en de dirigente van het Kinderkoor van de Vrije School Michael, vond het zo'n mooi project dat het een schoolproject is geworden.

Op 12-12-2012 hebben we een concert gegeven samen met de kinderen van klas 4, 5 en 6. Het was een prachtig, enthousiast concert. De kinderen zongen herfstliederen, twee liederen uit "les Choristes" en het Lucialied. Het Koor in 't Gooi had een mooi internationaal kerstrepertoire. Samen hebben we "Susa Ninja" gezongen en "Ubi sunt Gaudia". Ook speelde een vader als intermezzo een prachtig stuk op de klassieke gitaar. Het applaus van het publiek, dat voor een groot deel moest staan, was hartverwar-

Kinderen van de Michael School Bussum

mend. Na afloop was er een gezellig samenzijn; het Koor in 't Gooi had voor allerlei heerlijke baksels gezorgd. De kinderen stonden met de hoed klaar bij de uitgang

Uiteindelijk heeft het concert, met een extra gift van "Het Winkeltje" ruim €1300,- opgebracht. Ik kijk er met veel plezier op terug!

LIEN TROOST-MONSHOUWER

Hartelijk dank voor dit vorstelijke bedrag !!

Continentalen in het kort

Zuid-Afrika

Waldorf in de West-Kaap

Een 15-daagse rondreis van 12-26 oktober 2013

In 2011 organiseerde de portefeuillehouder van Afrika, Truus Warrink, samen met haar man Hans een educatieve reis langs vrijescholen in de Westkaap van Zuid-Afrika. Vanwege het grote succes wordt deze reis herhaald van 12 tot 26 oktober 2013. Het dag-tot-dag-programma van deze reis staat op de website van het IHF www.internationaalhulpfonds.nl onder het kopje ACTUEEL. Bij het ter perse gaan van *de rOndbrief* kunnen we melden dat de reis doorgaat. Wilt u graag mee en weten of er nog een plekje vrij is dan kunt een mail sturen naar Truus Warrink: t.warrink@internationaalhulpfonds.nl of bellen 036 5316525

Met ervaring heen, en met inspiratie terug

Angela Machiel-Guépin, remedial teacher en leerkracht verruilde voor een sabbatical de vrijeschool in Zutphen voor een zwarte vrijeschool in Zuid-Afrika.

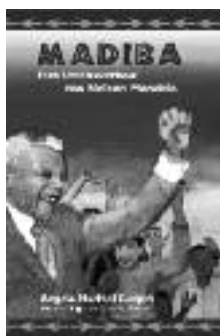
Mijn sabbatical-jaar bracht ik voor de helft door in Afrika; op een zwarte, arme, Zuid-Afrikaanse vrijeschool, dichtbij Kaapstad. Ik hielp de leerkrachten met de dagelijkse onderwijspraktijk. Mijn ervaring als leerkracht en remedial teacher had ik bij me, en daarvan kon ik door de hele school heen uitdelen. Een grote liefde voor het land, voor de zwarte Zuid-Afrikaan, en bovenal voor Nelson Mandela nam ik mee terug. Als je in Zuid-Afrika bent, kom je 'Madiba' (de stamnaam en tevens erenaam van Mandela) onherroepelijk tegen: in openbare gebouwen hangt vaak nog zijn portret, nieuwe geldstukken dragen zijn afbeelding, en bovenal praten de mensen, zwarten en blanken, met grote genegenheid over hem.

Op 'Mandela-day' (zijn verjaardag op 14 juli), wordt op alle scholen het volkslied gezongen, waarna de kinderen de straten en de wijken ingaan om oude en hulpbehoevende mensen een handje te helpen. Zo wilde Nelson Mandela dat graag: elkaar helpen en samen de handen uit de mouwen steken. Liefst iedere dag, maar zeker op zijn verjaardag!

Tijdens mijn verblijf in Zuid-Afrika nam ik ook deel aan de IHF-rondreis, georganiseerd door Truus en Hans Warrink, die ons langs o.a. vrijescholen, een biologisch landbouwbedrijf en een Camphillinstituut voerde. De laatste dag bezochten we

Robbeneiland, het eilandje waar Nelson Mandela 18 jaar van zijn 27-jarige gevangenschap doorbracht. We liepen over de binnenplaats waar de gevangenen stenen moesten hakken, we zagen zijn cel en we luisterden naar een ex-medegevangene die de rondleiding deed. Tijdens de laatste weken van mijn verblijf in Kaapstad had ik een belangrijke ontmoeting. Een meisje uit klas 4 liep met een boek onder haar arm over het schoolterrein. Het was een prachtig platenboek en de persoon op de voorkant herkende ik al vanuit de verte: Nelson Mandela.

Ik vroeg Rhetabile (zo heette ze) of ik het boek mocht lenen en dat vond ze goed. Toen ik het uit had wist ik: zoiets moet er ook komen voor Nederlandse kinderen. Terug in Nederland nam ik de pen ter hand...

Dit boek, gebaseerd op Mandela's autobiografie 'De lange weg naar de vrijheid' is geschreven voor de jeugd vanaf een jaar of 12, maar blijkt ook bij volwassenen in een behoefte te voorzien: het geeft in begrijpelijke taal een compleet overzicht van het leven en werk van deze wereldwijd gerespecteerde 'vader van

Zuid-Afrika'.

ANGELA MACHIEL-GUÉPIN

Het boek "Madiba" zal op de Open Dag van het IHF (26 mei) verkocht worden. Van elk verkocht exemplaar (14.95 euro) wordt 4 euro overgemaakt naar de Hermanus Waldorfschool, Zuid-Afrika.

Azië

Filippijnen

Noodhulp aan de Gamot Cogon School

De Gamot Cogon School in de Filippijnen (zie artikel in de vorige *rOndbrief*) is recentelijk zwaar getroffen door overstromingen als gevolg van een tyfoon. Er zijn gelukkig geen slachtoffers gevallen, maar de ravage was enorm. Het IHF heeft uit het noodfonds financiële steun kunnen verlenen waardoor schade kon worden hersteld en verloren gegaan lesmateriaal weer kon worden aangeschaft.

De Gamot Cogonschool wordt hersteld

Acties

Waldorf-One-World

Het IHF moedigt vrijescholen in Nederland aan jaarlijks een WOW-dag te organiseren. Het doel van de WOW-actie is geld in te zamelen voor vrijescholen in het buitenland en de wederzijdse betrokkenheid van leerlingen te stimuleren.

Vriendenloterij

De Sponsorloterij heet nu Vriendenloterij. U kunt zich opgeven voor de Vriendenloterij en zo het Internationaal Hulpfonds steunen. Naast het donateurschap en de schenkingen die het IHF ontvangt, bieden de sponsorloten een vaste bron van inkomsten en dus zekerheid en continuïteit voor ons werk.

Hoe werkt het?

U koopt één of meer loten t.b.v. het Internationaal Hulpfonds (nummer: 142338). Een lot kost € 2,20 per week, het verschuldigde bedrag wordt maandelijks geïncasseerd. De helft van de inlegsom gaat naar het IHF. Per jaar zijn er 52 trekkingen plus 2 extra trekkingen. Met de loten maakt u wekelijks kans op de hoofdprijs van €100.000, een 2e prijs van €50.000 of een 3e prijs van €25.000. Wie een lot neemt, speelt mee tot wederopzegging. Opzeggen kan schriftelijk en op elk gewenst moment bij de loterij. Voor deelname bel 0900-300 1400 (20 cpm), kijk op www.vriendenloterij.nl of bel ons, dan sturen wij u een folder met een bon waarmee u zich kunt opgeven.

Wij wensen u veel succes!

Mieke Fielmich:

De weekspreuken van Rudolf Steiner

In het vorige nummer stond een actie aangekondigd van de schilderes Mieke Fielmich. Zij heeft onder andere een serie aquarellen gemaakt bij de weekspreuken van Rudolf Steiner. Een groot deel van de opbrengst van deze werken is bestemd voor het IHF.

Omdat voor deze schilderijen veel belangstelling is, worden ze per stuk in een hoog-kwalitatieve druk op A4 formaat bij het IHF te koop aangeboden voor 25 euro, waarvan maar liefst 10 euro (in de vorige *rOndbrief* stond foutief vermeld 5 euro) bestemd is voor de projecten van het fonds. Inmiddels is het bedrag dat het IHF mocht ontvangen opgelopen tot 1500 euro. Waarvoor we Mieke heel hartelijk danken. Voor informatie en ander werk van Mieke Fielmich kunt u naar www.ginkgohuset.com Voor bestellingen naar de winkel-website van het IHF: www.internationaalhulpfonds.nl

Kenia

Het is tijd voor uitwisseling

Regelmatig gaan leraren uit Nederland naar één van de projecten van het IHF om hun kennis over te brengen. Denk aan Dick de Rooij die sinds 2006 in Zuid-Afrika werkte als schoolbegeleider, aan Peta Truscott die hetzelfde deed voor de Hekima Waldorf School in Tanzania, aan de vele docenten die les gaven en gaven op de Asian Teacher training, aan Louis Wagener die al tien jaar tijdens de zomervakantie natuur- en scheikundelessen verzorgt op de McGregor Waldorf School in Zuid-Afrika. En dan zijn er mensen die bijvoorbeeld een deel van hun sabbatical besteden aan het begeleiden van collega's ergens in de wereld. Kortom, vanuit hier lopen vele lijntjes naar 'daar'.

Maar let op: De Rudolf Steiner School Mbagathi in Nairobi, Kenia, gaat nu verandering brengen aan dat éénrichtingsverkeer. Komora Wayu, leerkracht muziek, dans, drama, handenarbeid en Afrikaanse talen komt naar Europa! Hij komt laten zien, horen en voelen hoe levend en bewegend het vrijeschoolonderwijs in Afrika is. Aanvankelijk was het idee dat Komora in juni 2013 zou komen. Het bleek al snel dat het te kort dag is voor Nederlandse scholen om dit bezoek in te passen in het programma. Het bezoek is uitgesteld en vanaf nu kunt u Komora boeken voor juni 2014.

Wie is Komora?

Komora Wayu werd in 1973 geboren in het kleine plaatsje Hola dat deel uitmaakt van het aan de kust gelegen Mombasa. Al op zijn vierde was hij bezig met muziek: hij vermaakte de kinderen uit zijn dorp door muziek te maken op tinnen potten, emmers en trommels. Op de middelbare schooltijd volgde hij traditionele dans- en toneellessen. Hij kreeg het voor elkaar om choreografieën te maken voor interscolaire culturele festivals die zijn school Wenje regionale, provinciale en nationale prijzen opleverde. Zijn honger naar dans bracht hem in 1991 naar "Boma's of Kenya", de enige instelling in het land die opleidingen biedt in authentieke Keniaanse dans, drum en zang. Later, in 1993, kwam hij bij het African Contemporary Art Collection Limited, een organisatie die zich bezighoudt met dansen voor productiemanager, trainers en choreografen.

Als getalenteerde danser, instructeur en choreograaf reisde Komora met de Mizizi-dansers rond de wereld. Daarnaast gaf hij op kleinere scholen workshops in dansen, drummen, verhalen vertellen en kralenwerk. Sinds 2001 geeft hij aan de Rudolf Steinerschool in Mbagathi les in Kiswahili, vormtekenen, muziekles en traditionele spelen en dansen. De school ligt net ten zuiden van het Nairobi National Park en herbergt 320 kinderen, de meesten afkomstig uit een van de grootste voorsteden van Nairobi, Ongata Rongai. Sommige van de kinderen zijn weeskin-

Komora

deren, vluchtelingen of komen uit gezinnen die in grote armoede leven. De meeste kinderen komen uit gezinnen die net genoeg verdienen om eten te kopen en maar een heel klein gedeelte van het benodigde schoolgeld kunnen betalen. De school wordt deels gefinancierd uit contributies en deels via sponsoring. De financiële crisis in Europa en Amerika is ook de Keniaanse school niet bespaard gebleven. Terwijl de wisselkoers van de euro ten opzichte van de Keniaanse shilling constant is gebleven, heeft Kenia te maken met een jaarlijks stijgende inflatie die de inkomsten van de school onder druk zet. Om die reden heeft Komora besloten zijn talent in te zetten en in Europa met workshops geld te verdienen voor de school die hij zo lief heeft.

Wat kunt u verwachten van de lessen van Komora?

Hij wil het liefst een weeklang op één school zijn, met de leerlingen via workshops een zang-, dans- en muziekrepertoire opbouwen om aan het einde een grootse uitvoering te geven voor de hele schoolgemeenschap. 's Avonds workshops geven voor ouders en leerkrachten doet hij ook graag. Uiteraard kunnen speciale wensen vanuit de school besproken worden. Komora is wat dat betreft zeer flexibel in zijn aanbod.

Wat verwacht Komora van u?

Een bed, eten en vervoer. En, niet onbelangrijk, geld voor zijn school: de Rudolf Steiner School Mbagathi. Een school voor de allerarmsten aan de rand van Nairobi.

Op de website van het IHF bij 'projecten' kunt u meer lezen over deze school. Richtbedrag voor een week workshops op één school is €2000.-, plus rondgaan met de pet na de voorstelling. Voor workshops in bijvoorbeeld het weekend geldt een richtbedrag van 250-300 euro per dagdeel. Het geld wordt via het IHF overgemaakt naar de school in Kenia. Voor de middelbare scholen is het mogelijk om via CJP cultuurkaartgelden te betalen aan het IHF.

Bij wie kunt u info krijgen en boeken?

Truus Warrink, portefeuillehouder Oost-Afrika van het IHF coördineert dit project.

t.warrink@internationaalhulpfonds tel: 036 5316525

Waldorfonderwijs in Samburuland

Het begon allemaal toen twee Amerikaanse Waldorfleraren, Myra Friedman en Franca Bombieri naar Ol Malo kwamen om de kinderen van een familie, die op rondreis was rond de wereld, les te geven. De medewerkers van de Ol Malo Samburu Trust ontdekten dat het Waldorfonderwijs ideaal was voor de Samburu-kinderen. Myra en Franca kwamen terug om de basis te leggen voor een Waldorfschooltje. Al snel wilden de mannen van de stam meedoen met de opleiding tot waldorfleraar, ook al moesten ze daar eerst Engels voor leren (zie het artikel in de rOndbrief najaar 2011).

Nu heeft de school een kleuterklas en een eerste klas. Na de derde klas gaan de kinderen naar een reguliere school. De kinderen die dat al gedaan hebben bleken verder te zijn dan de andere kinderen. De Samburu-kinderen krijgen les in hun eigen taal en de Samburu-cultuur is in het dagelijks leven van de school opgenomen. Op reguliere scholen wordt de Samburu-cultuur niet gerespecteerd, traditionele dracht, met kralen en piercings, is daar niet toegestaan.

De school heeft twee lokalen, houten hutten met hoge rieten daken, met ramen zonder glas maar met houten luiken, die voor een aangename koelte binnen zorgen. De leraren en kinderen dragen hun traditionele shuka's en decoratieve kralen.

Drie sterke vrouwen: Thanh, Suong en Lan

Als nieuwe portefeuillehouder voor Zuidoost Azië en China maakte Bert Harms samen met zijn vrouw een reis door Azië. Beiden zijn betrokken ouders van de Vrijeschool in Wageningen, waar hun zonen op hebben gezeten. Bert is nu gepensioneerd en wil zich graag inzetten voor de Vrijescholen in het werelddeel, dat hij tijdens zijn werk (Wageningen University and Research) zo vaak heeft bezocht, Nu met een nieuw doel.

Groei van de vrijescholen

We hebben acht scholen bezocht in drie landen: Thailand, Vietnam en de Filippijnen. De scholen in Thailand en de Filippijnen hebben veelal een flinke groei doorgemaakt. Er zijn weliswaar grote verschillen, maar in het algemeen gaat het goed met deze scholen, ze zitten in de lift. Ook het financieel draagvlak is overwegend gezond; de scholen worden ondersteund door ouders uit een opkomende middenklasse van de samenleving. Er wordt, met een enkele uitzondering, dan ook niet om financiële hulp gevraagd, maar wel om andere ondersteuning, zoals bijdragen aan de Asian Teacher Training (ATT), een jaarlijkse cursus, die al vele jaren in Bangkok wordt gehouden. Coaching/mentoring op de scholen zelf is nodig voor nog beter gekwalificeerde leerkrachten. Ook wordt hulp gevraagd bij het opzetten van een BD-landbouwbedrijf voor extra inkomsten en bereiding van de eigen schoolmaaltijden. Maar Vietnam is een ander verhaal. We bezochten drie kleuterscholen in Vietnam, in Ho Chi Minh City: Dieu Giac, Thanh Lan en Tho Trang.

Vietnam en het VCP

Vietnam is ondanks de economische groei van het laatste decennium nog steeds een arm land, en dat vertaalt zich naar de scholen in gebrekkige hygiëne, schaarste aan zuiver drinkwater en ouders, die geen of weinig schoolgeld kunnen betalen. De communistische regering bevordert alleen haar eigen prestatiegerichte schoolsysteem en heeft weinig begrip voor andere typen van onderwijs.

Stuwende kracht achter de Waldorfscholen in Vietnam is Thanh Cherry, leerkracht en trainer, die na de Vietnam-oorlog naar haar geboorteland terugkeerde, en zich het lot van de kinderen van het weeshuis Dieu Giac in HCM-city aantrok. Dit weeshuis, dat nog stamt uit de Franse koloniale tijd, wordt geleid door een Boeddhistisch nonnenklooster. Ook in deze tijd nog worden er kinderen te vondeling gelegd op de stoep van het weeshuis. Thanh is toen gestart met het Vietnam Children's Project (VCP), een Australisch initiatief, dat de Vietnamese scholen ondersteunt. Gebouwen zijn met hulp van het VCP betaald en kinderen worden gesponsord. Voor de drie kleuterscholen gezamenlijk wordt door Thanh een training van drie jaar gegeven aan de leidsters (tien weekenden per jaar), afsluitend met een certificaat. Naast de Duitse en Australische hulpfondsen is het Nederlandse IHF een van de steunpilaren van het VCP.

Kleuterklas Dieu Giac

Ons bezoek aan de drie schooltjes

Suong Le haalt ons op van ons hotel en leidt ons de hele dag rond. Suong is een warme hartelijke vrouw en vriendin van Thanh uit het eerste uur. Ze vertelt ons over haar verleden: anders dan Thanh heeft zij wel de inname van Saigon door de Vietcong in 1975 meegemaakt en de daarop volgende "heropvoeding". Ze voelt zich nog steeds de "loser" van de oorlog. We rijden door het chaotische verkeer van honderden motorfietsen naar de Dieu Giac Kleuterschool, de eerst Waldorfschool in Vietnam, opgericht in 2002. Aanvankelijk was de kleuterklas bedoeld als opvang voor de allerkleinsten van het weeshuis met dezelfde naam. De kleuterschool heeft nu 27 kinderen, waarvan de meesten uit de omgeving afkomstig zijn. Er zijn twee kleuterleidsters en een kok. De toekomstige situatie is zorgelijk. De Vietnamese overheid heeft de school als liefdadigheidsinstelling 10 jaar met rust gelaten, maar stelt nu opeens strengere eisen aan hygiëne en kwaliteit van onderwijs. De school probeert hieraan te voldoen en hoopt in 2014 weer als kleuterschool geregistreerd te kunnen worden.

De Thanh Lan Kleuterschool, die we daarna bezoeken, is gelegen aan de rand van HCM-city vlakbij de Cu Chi-tunnels, een voormalig gangenstelsel van het "Zuid-Vietnamese Bevrijdingsfront", een complete samenleving onder de grond met gruwelijke methoden om de Amerikaanse opmars te stuiten. Het schooltje gelegen in het groen is in 2003 (met acht kinderen) gestart. De initiatieven hiertoe werden genomen door Thanh samen met Nguyen Thi Lan (vandaar de naam van de school, Thanh-Lan). In 2005 is de school door de regering erkend. Lan heeft veertig jaar ervaring als kinderjuf. Er zijn nu ongeveer zestig kinderen, verdeeld over drie groepen: een crèche voor 2-3 jarigen en twee kleuterklassen voor 3-6 jarigen. De kinderen zijn afkomstig uit de arme buurten rondom. De meeste ouders werken in de rubberplantages. De school is volledig afhankelijk van donaties; de ouders betalen geen schoolgeld. Als gevolg van een HVM-epidemie (hand-voet-mond-ziekte), een meestal onschuldige, maar besmettelijke virusziekte, heeft de Vietnamese overheid hygiënische maatregelen genomen: natuurlijk speelgoed werd gedesinfecteerd en daarmee onbruikbaar gemaakt, terwijl een dringend advies werd gegeven het speelgoed

Suong en Lan

te vervangen door plastic speelgoed. Jaarlijks wordt de inspectie herhaald. Lan, bedreven in omgang met de overheid, zoekt telkens naar een haalbaar compromis tussen de Vrije-school-principes en de regels van de overheid. De kinderen krijgen een vegetarische middagmaaltijd en wij "prikken een eetstokje" mee.

Tenslotte gaan we naar de school van Suong zelf, de Tho Trang School. Aanvankelijk lag Tho Trang net als Thanh-Lan aan de rand van de stad. In 2010 is de school verhuisd naar het centrum van HCM-city, waardoor meer kinderen kansen kunnen krijgen om de school te bezoeken. De behuizing is nu vrij ruim, maar er moet een hoge huur worden betaald voor het gebouw en de grond. De school heeft 22 kinderen variërend van negen maanden tot zes jaar. Er is een crèchegroep (jonger dan drie jaar) en een kleuterklas; er is ruimte voor een derde groep. De ouders, afkomstig uit de buurt, betalen in tegenstelling tot de andere twee scholen wel schoolgeld: 40 euro per maand. Suong rekent voor dat ze met dertig kinderen de kosten kan dekken, maar alle drie de scholen kam-

pen met verloop. De kleuterscholen in HCM-city zouden het makkelijker hebben, indien er, net als in China, Thailand en de Filipijnen, een Waldorfbasissschool zou worden opgericht waar naar de kinderen zouden kunnen doorstromen.

Wat is nodig?

De Vietnamese kleuterscholen hebben het niet makkelijk. Op mijn vraag hoe we als IHF kunnen helpen heeft Lan van de Thanh-Lan School een duidelijk antwoord: ze zou graag een schone omgeving willen ter voorkoming van uitbraak van ziektes als HVM, een nieuwe waterzuiveringsinstallatie voor schoon drinkwater omdat de oude kapot is, roestvrij keukenmateriaal ter vervanging van het huidige plastic en een verbetering van de buitenspeelplaats.

Bijdragen aan de teachertrainingen, die door Thanh Cherry worden gegeven zijn ook zeer welkom.

Mijn vrouw en ik worden door Suong weer afgezet bij ons hotel. We zijn onder de indruk geraakt van het werk van Suong, Lan en de andere leidsters en hebben waardering voor de wijze hoe zij met beperkte middelen zich toch weten staande te houden ondanks de tegenwerking van de Vietnamese overheid, die zij soms moeten ondervinden.

BERT HARMS

IHF-PORTEFEUILLEHOUDER ZO-AZIË EN CHINA

U kunt uw gift voor de kleuterscholen in Vietnam overmaken o.v.v 9347.

Kleuterklas Tho Trang

Jerevan: De school is volwassen geworden

In 1992 startte de Waldorfschool Jerevan als "experimentele stroom staatsschool Nr 30". Inmiddels is de school geprivatiseerd, er is een officiële directrice, zakelijk, bekwaam en betrokken. De school is volwassen geworden, de pionierstijd is voorbij. Gooyke van der Schoot, portefeuillehoudster Oost-Europa, was uitgenodigd op het 20-jarig jubileum.

Van buitenaf is het een doodgewoon smakeloos Sovjetgebouw, maar zodra je binnen bent weet je door de kleuren in lokalen en gangen en de werkstukken aan de wanden dat je in een vrijeschool bent. Sinds de verbouwing in 2008 zien de lokalen er goed verzorgd uit. Er is een prachtige sportzaal waarvan de aankleding door het IHF gefinancierd is. Er is een eurtmiezaal en goed functionerende kantine.

Voor het eerst naar school

20-jarig Jubileum

In 2002 kregen de eerste leerlingen hun diploma. In oktober 2012 vierde de school haar 20-jarig jubileum. Het werd een hartverwarmend feest voor en met ouders, leerlingen, leraren en gasten uit het buitenland. Het feest begon in het weekend met een bazaar, waar veel handgemaakte artikelen te koop aangeboden werden. Ook waren er middeleeuwse ridderspelen, een oriëntaalse keuken, een Italiaans café. De gasten konden meedoen met allerlei activiteiten, zoals meel malen en broodbakken. In de week daarop konden ze lessen bijwonen, er waren culturele uitstapjes. 's Middags waren er voordrachten van leerkrachten, presentaties van oud-leerlingen, er was muziek en kunst. 's Avonds verrasten de leerlingen ons met theater, circus, en tentoonstellingen. De inzet van de kinderen was grandioos. Ook bij het galaconcert van de slotavond waren ze enthousiast van de partij.

Oud-leerlingen

Een belangrijk onderdeel van de viering werd verzorgd door oud-leerlingen. 203 van hen verlieten de school met een diploma. De meesten kozen voor een vervolgstudie, met name in economie, taalstudies en de kunsten. Slechts veertien jongeren studeerden niet verder; ze kregen kinderen en/of vonden een baan. Het is prachtig te horen en te zien hoe deze jonge mensen bijdragen aan de ontwikkeling van hun land, o.a. op het gebied van wetgeving, architectuur en planologie. Voor iedereen werd duidelijk; hier doen we het voor. 60% van de ouders kiest voor de school, omdat ze enthousiaste verhalen hebben gehoord van afgestudeerde leerlingen. Inmiddels heeft de school 11 klassen met in totaal 300 leerlingen. Er werken 30 leerkrachten. De laatste tijd komen er bijna weke-

lijks nieuwe kinderen uit Syrië. Het zijn er nu (oktober 2012) 12, over verschillende klassen verdeeld. Ze kennen geen Armeens en Russisch en zijn een ander soort onderwijs gewend. De eerste klas is met 27 nieuwe kinderen gestart. Ieder jaar worden genoeg kinderen aangemeld dankzij de "propaganda" van ouders, en oud-leerlingen. De twee kleuterklassen zitten veel te vol. Voor een derde klas zijn er genoeg aanmeldingen, maar er is geen ruimte.

GOOYKE VAN DER SCHOOT

U kunt uw gift overmaken o.v.v. code 50093239, kleuterschool Jerevan

Eindelijk contact

18 jaar lang bestonden de twee enige Waldorfscholen in Transkaukazië naast elkaar, die van Jerevan in Armenië en Tbilisi in Georgië. Beide scholen ontwikkelden zich naar hun eigen wetelijke mogelijkheden en hadden dikwijls nauw contact met vele andere Waldorfscholen in het buitenland, maar geen contact met elkaar. Tijdens haar laatste bezoek, in 2010, had Gooyke van der Schoot dit (weer) op beide scholen ter sprake gebracht. Zo ontwikkelde zich het gevoel van de absurditeit van deze situatie. In april 2011 was het zover: tien leerkrachten uit Tbilisi kwamen drie dagen op bezoek in Jerevan. Er was direct een wederzijdse interesse. Het kwam tot warme en ongedwongen ontmoetingen. Voor iedereen was het duidelijk dat dit niet de laatste ontmoeting zou zijn. Het bleek heerlijk te zijn om ervaringen uit te wisselen. De problemen met het realiseren van de idealen van de Waldorfpedagogie waren van weerskanten zeer herkenbaar. Het tegenbezoek vond plaats begin september 2011. Het doel hiervan was een gemeenschappelijk programma voor de toekomst te ontwikkelen. Omdat de school in Armenië al begonnen was, konden slechts drie leerkrachten de reis ondernemen. Dat veranderde niets aan de wens om de onderlinge communicatie te bevorderen. Er werd onder andere besloten dat er een regelmatige uitwisseling gaat komen van de klassen 10/11. In mei 2012 is de Armeense klas 11 in Tbilisi op bezoek geweest, waar ze samen met de leerlingen daar een prachtige muurschildering hebben gemaakt. Dit jaar zal rond Pasen de 10e klas uit Tbilisi naar Armenië komen. De klassen zullen dan een Duits toneelstuk voor elkaar spelen.

GOOYKE VAN DER SCHOOT

Armeense en Georgische leerlingen beschilderen samen de muur

De muurschildering wordt bewonderd

Waldorfschool Tbilisi geprivatiseerd

Aan het eind van het schooljaar 2009/2010 werd de Waldorfschool in Tbilisi door de minister van onderwijs, Dimitri Schaschkin, uitgeroepen tot de beste openbare (!) school van 2010. In 2011 wilde de gemeente zich het schoolgebouw, dat op gemeentegrond staat, toe eigenen. Gelukkig is dat met hulp van Die Freunde en het IHF voorkomen. Maar de school is nog niet uit de problemen. Op haar reis door de Kaukasus deed Gooyke van der Schoot ook Tbilisi aan.

Vrijeschool Tbilisi

In Tbilisi arriveerde ik op een zeer spannend moment: het besluit zou vallen of de Waldorfschool geprivatiseerd verder zou kunnen of niet. Als het verzoek afgewezen werd, dan zou dat het einde van het Waldorfonderwijs betekenen. Met een toewijzing kan men verder. De afgelopen jaren zijn sowieso al erg spannend geweest. De school heeft te maken gehad met nieuwe onderwijswetgeving en moest proberen de identiteit van de vrijeschool, die van buitenaf in het geding is, te bewaren. En nu weer een beslissing waar alles van afhangt. De ontspanning was voelbaar toen de uitslag positief bleek te zijn.

Met de verkregen erkenning als particuliere school zal het financieel beter moeten gaan: ouders zijn nu verplicht te betalen en doen dat in de meeste gevallen ook. Voor de twaalf gevallen waar ouders niet in staat zijn het schoolgeld te betalen wordt via Die Freunde en het IHF naar sponsors gezocht. Omdat alles nieuw is op het financiële vlak, gaan de salarissen voor januari niet omhoog. Men wil eerst afwachten hoe het gaat uitpakken. Ondertussen zijn er met het oog op de lange wachtlister voor de kleuterschool plannen voor een klassenuitbreiding en voor een eigen seminar voor kleuterleidsters bij de gemeente. Ze hebben een terrein op het oog, met een geschikt gebouw en een mooie tuin. Het is de bedoeling dat leidsters uit Armenië hier ook worden opgeleid.

Michaelschool zwaar belast

Ook de problemen van de Michaelschool, de school voor aangepast Waldorfonderwijs, liegen er niet om. De school met 120 leerlingen heeft twaalf klassen; tien klassen waarin de leerlingen aangepast aan hun mogelijkheden leren volgens de vrijeschoolpedagogie en aansluitend twee jaren waarin ze voorbereid wor-

den op een beroep. Ook is er een kleuterklas met twintig gezonde kinderen die financieel zelfstandig opereert. Het kunstzinnig onderwijs neemt een grote plaats in, ook ander therapeutisch onderwijs wordt gegeven: heilgymnastiek, massage, heileuritmie, schildertherapie, hypotherapie. Er is een psycholoog en een schoolarts. Alle leerkrachten hebben een driejarige, heilpedagogische opleiding ontvangen die door de leiding van de Michaelschool en het Dagverblijf voor volwassenen met een beperking, ook in Tbilisi, is opgericht. Docenten uit het buitenland gaven eveneens hun medewerking aan deze opleiding.

De knelpunten op een rij:

- De bijdragen die ouders en school van de staat ontvangen zijn te laag om van rond te komen. Veel arme ouders kunnen hun kinderen er amper van voeden, laat staan het schoolgeld betalen.
- Voor de school is de bijdrage van 11 euro per kind per maand onvoldoende. Hier moet ook de voeding en de therapie van worden betaald.
- De bakkerij zou een werkplaats worden voor de beroepsvorming van de jongeren. Omdat de verkoop zwaar zou worden belast met tax wordt er nu alleen voor eigen gebruik gebakken.
- De school probeert de 20% belasting dit jaar met minimaal 10% te verminderen omdat door wegwerkzaamheden twintig kinderen maandenlang niet naar school konden.
- Schrijnend is dat de salarissen van de leerkrachten voortdurend in het ongewisse blijven. Het is niet bekend waar de leerkrachten na december 2012 van betaald moeten worden.

GOOYKE VAN DER SCHOOT

U kunt uw gift overmaken o.v.v. code 50009324, kleuterschool Tbilisi en code 50093252, Michaelschool Tbilisi

Leren op een biodynamisch landgoed

Aan de voet van de Pyreneeën ligt in de Ariège het uitgestrekte biodynamische landgoed *Domaine de Portecluse*. In een oud landhuis op het landgoed is *Chant'Arize* gevestigd. Er werken een peuter- en kleuterleidster, docenten voor de combinatieklassen 1/2 en 3/4 en een vakleerkracht voor euritmie, Engels, muziek en handvaardigheid met veel aandacht aan de individuele ontwikkeling van het kind.

Dankzij het artikel in de rOndbrief najaar 2012 kreeg ik een enthousiaste brief van een Nederlandse vrouw die hier eind jaren tachtig meehielp het schooltje op te richten. Hoe leuk dat er internationaal een band wordt gecreëerd van solidariteit en zin om samen dit onderwijs mogelijk te maken.

Hier is het inmiddels weer bijna lente! De kinderen zijn in de wolken, want op de boerderij werden de eerste geitjes en lammetjes geboren. Na een zeer regenachtige winter kan de modder nu weer gaan drogen en kunnen we weer makkelijker op stap in het bos en op de boerderij.

De winterkoude deed zich in de klaslokalen behoorlijk voelen maar veel enthousiaste ouders staken de handen uit de mouwen en nu hangen er wollen gordijnen en werd het dak van het prefab lokaal beter geïsoleerd. Ook werden met klei en stro de tochtgaten gedicht en de vloer geïsoleerd: een zalig modderwerkje waar de kinderen maar al te graag aan deelnamen.

Dit schooljaar ging een volle kleuterklas met 21 kinderen die nog niet allemaal alle dagen komen op *Chant'Arize* van start. Gezien het aantal kinderen richtten we twee dagen per week een apart groepje peuters in. Twee kleuterklassen inrichten bleek financieel een te groot risico. We konden ook naar de toekomst geen duurzame vacature uitschrijven, gezien het in de afgelopen jaren nog wisselende leerlingenaantal in de kleuterklas. Ook iemand vinden die voldoende opgeleid is, is niet eenvoudig. Voor de peuters is dit nu een goede oplossing. Het was even zoeken waar we een extra lokaal konden vrijmaken. Nu hebben ze een eigen plekje waar ze in hun eigen ritme met hun eigen juffie in het schoolse leven ingroeien.

In de onderbouw gingen twee combinatieklassen van start: klas 1/2 en klas 3/4. De eerste klas is voor het eerst weer een heuse groep van 18 kinderen en in de tweede groep zitten 9 kinderen. Als daar volgend jaar nog een eerste klas bijkomt, zijn we ook weer een leerkracht rijker en wordt het lerencollege een "waarlijk" team. Dat is ook nodig om al het werk te verrichten dat het draaiende houden van ons schooltje vereist. Gelukkig krijgen wij ook nog steeds pedagogische begeleiding van Monique Sinoo! Het uitbouwen van de school met weinig middelen blijft een harde dobber. Het is sowieso ingewikkeld om ons nu met de wei-

nige lokalen te behelpen. De onderbouwklassen worden gesplitst voor vaklessen en dan zitten de gebouwen eivol tot in de refter toe. Volgend schooljaar komen er nieuwe eersteklassers bij en hebben we een nieuw lokaal nodig. Daarvoor worden verschillende mogelijkheden bestudeerd; van nog een prefab tot een kleine zelfbouw in stobalen. Van de financiële steun die we van het IHF kregen, maken we dankbaar gebruik voor de uitbreiding van het materiaal voor de kleuterklas en voor de aanschaf van schoolmateriaal en inrichting van de nieuwe klas.

De financiële werkgroep is dit jaar zeer actief om de school financieel sterker te maken. Ook wordt er echt werk gemaakt van externe contacten en de lokale uitstraling: dat was op het kerstmarktje voelbaar, want er kwam veel volk ook van buiten de school. Het was des te gezelliger en de markt gaf ook financieel een echt duwtje in de goede richting!

Op langere termijn worden er plannen gemaakt om de school definitief genoeg lokalen te geven. Samen met de mensen van de boerderij zoeken we op het domein naar de beste mogelijkheden voor de school en de boerderij. De samenwerking en de gezamenlijke activiteiten - eitjes rapen, geiten en koeien hoeden, omheiningen plaatsen, kaas bereiden, meehelpen bij de groenten en wat er nog meer te doen en te beleven is op de boerderij - krijgen steeds meer vorm en worden ook in de andere lessen uitgewerkt. We willen op het eind van het schooljaar een school- en leerplan uitgewerkt hebben waarin de boerderijactiviteiten per leerjaar een plaats hebben.

SARAH DEMEULENAERE, OUDER EN LERARES ENGELS

U kunt uw gift overmaken o.v.v. code 40093201 (*Chant'Arize*)

Touwtrekken

De Granaatappeltuin

“Pelo sonho é que vamos, comovidos e mudos.
 Chegamos? Não chegamos?
 Haja ou não haja frutos,
 pelo sonho é que vamos.
 Basta a fé no que temos,
 basta a esperança naquilo que talvez não teremos.
 Basta que a alma demos,
 com a mesma alegria ao que desconhecemos e ao que
 é do dia a dia.
 Chegamos? Não chegamos?
 Partimos. Vamos. Somos.”
 Sebastião da Gama

Dromen zetten ons in beweging, vol gevoel en zwijgzaam
 Komen we ooit aan, komen we nooit aan?
 Met of zonder vruchten,
 door dromen gaan we
 Geloof in wat we hebben volstaat,
 Genoeg is de hoop op wat we wellicht nooit zullen bezitten.
 Genoeg is het onze ziel te schenken met blijdschap
 zowel aan het vreemde als aan het alledaagse
 Zijn we aangekomen?
 Zijn we niet aangekomen?
 We vertrekken, we gaan, we zijn.
 Sebastião da Gama

Wij zijn op weg! En kijken om. We kijken over onze schouder om te zien hoever we al gegaan zijn en hoever al gekomen. De Associação Pé de Romã werd opgericht door mensen die vanuit een gezamenlijke droom en belangstelling voor het Waldorf-onderwijs het initiatief namen om vrijeschoolonderwijs voor hun kinderen mogelijk te maken. Na verschillende bijeenkomsten door de jaren heen vonden zij een weg die het mogelijk maakte te beginnen met de Kindergarten Jardim da Romã (Granaatappeltuin), een peuter- en kleuterschool in Sintra. Vijf jaar lang hebben kinderen dit initiatief inmiddels met hun aanwezigheid verwarmd. Ondanks de recessie zijn er dit jaar zeventien kinderen aan onze zorg toevertrouwd. We staan stil om te kijken, nee, om te zien, om ons te bezinnen en om onze dankbaarheid te tonen dat we zover gekomen zijn.

Jardim da Romã is gevestigd in een gehuurd huis in Várzea de Sintra. Er worden onderhandelingen gevoerd met de gemeente om een nieuwe behuizing te vinden, een leegstaand schoolge-

Romã

bouwtje, dat het ons mogelijk maakt om officieel erkend te worden als peuter- en kleuterschool.

We zien hoe de weg voor ons uit leidt naar een toekomst die wenkt en wij willen die weg gaan! We hebben een eigen huis nodig, een huis waarvan we kunnen zeggen dat het van ons is en waar Jardim de Romã echt kan wortelen en vrucht kan dragen. Alle ervaringen met de kinderen, de ouders en de mensen die instaan voor de dagelijkse gang van zaken op het schooltje, zouden erdoor worden gevoed en versterkt.

We willen de stap naar een eigen gebouw maken en daarnaast in de nabije toekomst zorg blijven dragen voor een plek voor onze kinderen om te spelen, een plek ook om de participatie van de ouders aan te moedigen, om de financiële situatie te verbeteren en om via kunstzinnig werk de relatie tussen allen die bij ons initiatief betrokken zijn te koesteren en te cultiveren.

Ook is het ons streven Jardim da Romã financieel bereikbaar te laten zijn voor alle kinderen. We willen heel graag de lokale gemeenschap bij ons werk betrekken en we zien ernaar uit ons te kunnen voegen in de grote internationale gemeenschap van de Waldorfbeweging.

In de verte vangen we aan de horizon een glimp op van nog andere mogelijkheden. We dromen van het begin en de groei van nieuwe initiatieven, zoals een kunstzinnig centrum en het begin van de onderbouw van een vrijeschool. Wij voelen dat wij verleden en heden als kiemen in onze wil meedragen naar de toekomst en zijn vastbesloten de weg te gaan die daarvoor nodig is. En net nu krijgen we goed nieuws! Het gemeentebestuur van Sintra heeft besloten ons een ruimte ter beschikking te stellen tegen een lagere huur dan we nu betalen.

ALEXANDRA MONTEIRO, CARLA FEITEIRA, CLÁUDIA CAROLINO,
 LÍDIA LOPES, MARIA JOÃO REIS, RITA MACEDO, SALOMÉ BRILHA

U kunt uw gift overmaken o.v.v. code 93222

Michael in Quito

Wolpluizen, juf Nancy doet het voor

Een engel Michael maken van schapenwol

Net buiten Quito, de hoofdstad van Ecuador, staat het schooltje Nina Pacha. Emeline Claassen bezoekt het regelmatig. Zoals ook nu in september 2012 en februari 2013

De klaslokalen van Nina Pacha zijn op verschillende niveaus gebouwd, tegen een indrukwekkend decor van gebergten met vulkanen en weidse vergezichten.

De school bestaat al 6 jaar en heeft nu ook 6 basisklassen en een peuter/kleutergroep. Ik ken het schooltje vanaf de oprichting. De kleuters van toen zijn nu de oudste leerlingen van de school. Er zijn inmiddels ruim 60 leerlingen. In iedere klas zitten minder dan 15 leerlingen. De ruimte laat ook niet meer toe. De aula is buiten, dat kan in dit klimaat. Het weer is constant, in de ochtend fris, in de middag tropisch warm, in de namiddag koelt het af en 's avonds is het koud. Al zes jaar geef ik jaarlijks coaching aan het lerarenteam en de ouders van deze school.

Op 1 september 2012 werd de opening van het schooljaar samen met de ouders gevierd. De aanvang was 8.30 uur, wat in Ecuador een zeer rekbaar begrip is. De ouders, maar ook de leerkrachten waren er niet allemaal, zelfs een uur na aanvang kwamen er nog ouders de school binnenlopen. Zo misten velen de inleiding door Moises, het schoolhoofd, over de symboliek van de vier elementen in de Waldorfpedagogie. De leraren hadden veel vragen over de kunstzinnige en pedagogische vakken. Een lerares, net nieuw ingestapt, vertelde me dat ze totaal niet wist wat ze aan het doen was, maar omdat haar zoon en dochter op de school zitten en ze zag hoe die gedijden, stond ze helemaal open voor de Waldorfpedagogie en wilde alles weten en leren.

Met iedere leerkracht werden, na drie dagen bezoek in de klas, de lessen uitgebreid besproken. We werkten met alle klassen en leraren aan het schilderonderwijs, vormtekenen, ritme en zang! En met de ouders op een aparte oudermiddag. In de pedagogische vergadering op donderdag vertelde ik over het thema van de Wereld Leraren Conferentie 2012, de werking van het Ik op het fysieke lichaam. Het Michaels-feest op school was een bijzondere beleving, want de herfst is niet voelbaar en niet zichtbaar in Ecuador. Sint Joris werd gevierd als verschijning van Michael.

Ieder kind nam een houten zwaard mee naar school, waarmee zwaardgevechten werden gehouden. Uiteraard met spelregels. Er werd uitbundig aangemoedigd. Als moedspreef werd er tussen de bomen een stevig lint gespannen waar de kinderen om de beurt overheen konden balanceren met of zonder hulp. Alle kinderen, inclusief peuters en kleuters, deden mee! Bij de evaluatie op de donderdag spraken we uitgebreid over het Michaels-feest; over het lichtend zwaard en de draak en over de betekenis van deze symbolen voor de mens. De werkzaamheid van de Aartsengel Michael was voor hen onbekend. Ze hadden een heel mooi Michaels-lied. [zie inzet]

Bij mijn volgende bezoek aan Nina Pacha in februari 2013, zou ik met het college aan de 12 zintuigen werken. We hadden daarvoor ook de leraren van een school uit Puyo uitgenodigd. Afspraken maken, op tijd komen gaat heel moeilijk in dit land. De leraren uit Puyo kwamen niet opdagen.

Voor de studiedagen hadden alle leerkrachten van Nina Pacha een deel voorbereid; de opmaat, het ritmische deel, de zang etc. We begonnen met de onderste vier zintuigen, de tastzin, de levenszin, de bewegingszin en de evenwichtszin. De dagen daarop volgden de andere zintuigen.

Voor de nieuwe leraren en voor hen die het voor het eerst meemaakten was het leerzaam, maar men schrikt nog terug om zelfstandig de pedagogie te gaan bestuderen. De laatste week heb ik lessen bijgewoond en gesprekken gevoerd met de leraren. Over het geheel genomen zag ik groei in de houding van de leerkrachten.

EMELINE CLAASSEN

Micael con sus alas toca mi alma dulcemente
Su luz calida y viva todo mi ser ilumina
Da cobijo fortaleza y la dicha de guardar
La esperanza la templanza en lo hondo del mirar

Michael raakt met zijn vleugels zacht mijn ziel aan
Zijn warme en levendige licht verlicht mijn hele wezen
Hij geeft beschutting en kracht, en zegt mij
De hoop en de mildheid bij het heldere zien te behouden.

Drie projecten en een schoenmaker

Het was alweer vijf jaar geleden (juni 2007), dat Chantal Bosch, portefeuillehouder van spaanstalig Latijns-Amerika een bezoek bracht aan Lima, de hoofdstad van Peru. In de tussentijd was er wel veel e-mailcontact en werden jaarverslagen, foto's en filmpjes toegestuurd. Ze bleef dus goed op de hoogte. Een voordeel van een lange tijd tussen twee bezoeken is, dat je de verschillen (voortgang/achteruitgang) scherper waarneemt.

Bij het klimrek op de achtergrond Chantal

Mijn bezoek begon bij het project Aynimundo (zie www.aynimundo.org). Dit wijkontwikkelingsproject heeft zijn werkkerrein inmiddels uitgebreid tot vijf zeer arme wijken van Lima. Hoofddoel is onderwijs. Dit begint al met het bouwen van zeer simpele, maar heel kleurrijke peuterspeelzalen, waar met basale middelen, zoals lege melkpakken, oude kranten en weggegooide lapjes stof heel leuk speelgoed gemaakt wordt, dat de fantasie aanspreekt en een appèl op de motoriek doet. De (vaak heel jonge) moeders genieten minstens zoveel van zo'n beschermde plek als hun kinderen.

Het IHF geeft financiële steun voor de zomerscholen: in de zomervakantie van drie maanden (dec. t/m feb.) wordt aan kinderen van vier tot veertien jaar vrijeschoolonderwijs aangeboden. Vijf jaar geleden gebeurde dit in twee wijken; nu dus al in vijf. Inmiddels heeft het project de aandacht getrokken van docenten in het reguliere onderwijs in deze wijken. In de zomermaanden openen steeds meer van deze scholen gratis hun deuren om er ook 'zomerscholen' van te maken. Ook de lokale overheid is geïnteresseerd geraakt. Er wordt inmiddels vijftig procent subsidie gegeven. Dit is een enorme stap in de goede richting om in de toekomst onafhankelijk van steun van buitenaf te worden. Maar zover is het nog niet. Er zijn nog zoveel wijken waar zomerscholen opgestart zouden kunnen worden.

In 2007 bezocht ik alle bestaande vrije scholen in Lima, van de heel dure eliteschool Colegio Waldorf Lima tot de zeer arme kleuterschool Iniykusiry. Na dit bezoek is steun gegeven aan twee scholen: de lagere school Colegio Micael, die tegen een heuvelachtige sloppenwijk aan ligt, en aan Iniykusiry. Colegio Micael is gegroeid en heeft een heel gemotiveerd leraren-college. Een goed teken is ook dat de administratie volledig op

orde is. Wat ik ook vroeg, direct werd de juiste map uit de kast gehaald. De school, die uit veiligheidsoverwegingen hoog ommuurd is, is aan het sparen om een stuk grond grenzend aan de school erbij te kopen. De droom is om hierop een amfitheater te bouwen, waar de klassendemonstraties, toneelstukken, kerstspelen en dergelijke in het openbaar voor de bewoners van de wijk vanaf de heuvels te zien zijn, en natuurlijk ook dichtbij te bezoeken zijn. De leerlingen, die de school bezoeken komen deels uit de middenklasse, deels uit de aangrenzende wijk. Schoolgeld wordt naar inkomen betaald, wat in Lima heel bijzonder is.

Iniykusiry is een peuter- en kleuterschool waar circa de helft van de kinderen volledig Indiaans is. Op deze school worden naast liedjes in het Spaans ook liedjes in het Quecha gezongen en er worden oorspronkelijke sprookjes en legenden verteld. Ook deze school bevindt zich in een troosteloze achterstandswijk. Met veel liefde is het gebouw omringd door een weelderige tuin met veel bloemen. Dit is een grote prestatie, want in Lima regent het nooit! Al het water wordt via pijpleidingen uit de Andes naar de twaalf miljoen inwoners gebracht. De drie lokalen zitten vol; er is een wachtlijst. Het IHF draagt bij in het schoolgeld voor ongeveer tien kinderen. Er zijn al vergevorderde plannen voor een dependance. Donaties voor schoolgeld voor peuters en kleuters zijn heel welkom. De verbintenis als donateur is te overzien: de kinderen komen op de peuterspeelzaal als ze 2,5 jaar zijn, en stromen vanaf hun zesde meestal door naar een staatschool, omdat het onderwijs daar gratis is. Maar dan hebben ze al wel een heel liefdevolle kleutertijd gekregen.

De administratie in deze kleine school was een chaos. Maar de redding kwam uit een onverwachte hoek. Tijdens mijn bezoek aan Daniel Yi, de schoenmaker, die de eurtmieschoentjes en de slossen maakt (zie de IHF-winkel op de website) kwam de administratie van deze school ter sprake. Daniel vertelde, dat hij al jaren de administratie voor de christengemeenschap van Lima doet. Samen hebben we de school nogmaals bezocht, en jawel: Daniel gaat daar de administratie doen.

Zo kan iemand, die maar eens per vijf jaar in Lima komt, toch verbindend werken.

CHANTAL BOSCH

U kunt uw gift overmaken o.v.v. code- 30009287 Peru Algemeen; 30009288 Aynimundo; 30092881 Colegio Micael ; 30009292 Iniykusiry

Zelfgemaakt blaasvoetbal voor kinderen met spierziekte

Teken voor de Toekomst

Bijna nergens ter wereld bestaat voor vrijescholen de luxe van overheidssubsidie zoals wij die kennen. Met de Solidariteitsactie willen wij zoveel mogelijk kinderen in de gelegenheid stellen om toch vrijeschool onderwijs te volgen. Deze vorm van fondswerving blijkt heel positief te werken, omdat er een constante bron van inkomsten ontstaat waardoor de leerkrachten, kinderen en ouders in de projecten zich gewaardeerd en erkend voelen door betrokken mensen in het buitenland.

Met de Solidariteitsactie kunt u buitenlandse vrijescholen steunen door het schoolgeld te betalen voor kinderen van weliswaar onvoldoende draagkrachtige, maar vaak erg gemotiveerde ouders. Het geld gaat naar het kinderfonds op de school. Ook individuele peetschappen zijn mogelijk via dit Solidariteitsfonds.

Wat u kunt doen:

- Peet worden en - voor langere tijd - het schoolgeld voor een kind betalen (minimaal € 25/maand). U krijgt via het IHF de naam en een korte beschrijving van het kind met een foto en eens per jaar een kort verslag van zijn of haar ontwikkeling.
- U kunt de Solidariteitsactie steunen door een bedrag te storten op onze rekening o.v.v. code 9370, Solidariteitsactie. Dit geld gaat naar het kinderfonds van de school van uw keuze. Hieraan is geen peetschap verbonden.

N.B.1: Omdat niet iedereen het volledige schoolgeld kan betalen (de bedragen liggen tussen € 25 en € 250 per maand) bestaat ook de mogelijkheid een peetschap met anderen te delen.

N.B.2: Voor scholen is het vaak heel moeilijk iemand vrij te maken die de administratie van de peetschappen bijhoudt. Wij hopen dat u er begrip voor hebt als de informatie over de kinderen eens niet zo vlot binnenkomt.

N.B.3: Geef altijd duidelijk aan voor hoeveel jaar u een peetschap wilt. In principe gaan we er vanuit dat u voor langere tijd peet wordt. Stoppen met een peetschap kan alleen door **schriftelijke opzegging** bij het secretariaat van het IHF.

Elsa Lucena zat in Slowakije op de vrijeschool. Ze is 8 jaar, ze is een vrolijk, enthousiast meisje, ze is sterk, onafhankelijk, sociaal. Ze is dol op handwerken, schilderen en fluitspelen. Ze zou graag vioolspelen, maar daar is geen geld voor. Haar moeder voedt Elsa alleen op. Omdat ze in Slowakije als therapeut geen werk kan vinden, is ze naar Zwitserland verhuisd. Elsa zit nu op de **Ecole Steiner** in **Geneve**, maar daar kan ze alleen blijven als er een sponsor voor haar gevonden wordt. Regulier onderwijs is voor de moeder geen optie. Maar ze heeft geen werkvergunning en kan de 330 euro per maand niet betalen.

Alice is vijf jaar oud. Ze zit op het vrije kleuterschooltje **Jardim de Romã** in **Sintra**, Portugal. Alice heeft een opgewekt en avontuurlijk karakter. Zelf doen is haar devies. Ze zingt en speelt dat het een lieve lust is. Ze vindt het zo leuk om met de andere kinderen te spelen dat ze iedere dag iemand mee naar huis wil nemen om verder te kunnen spelen. Haar moeder verdient te weinig om het volledige schoolgeld te kunnen betalen.

Louise is 6 jaar en zit op de **McGregor Waldorfschool, McGregor, Zuid Afrika**. Ze woont bij haar grootouders. Ze is een verstandig meisje dat op school haar uiterste best doet. Ze is wat bang om gekwetst te worden op het speelplein, en ze mist zelfvertrouwen in spreken, maar dat kan onder zachte begeleiding zeker groeien. Het inkomen van haar grootvader is onvoldoende om het schoolgeld te kunnen betalen.

Alulutho zit in de tweede klas van de **Gaia Waldorfschool, Kaapstad, Zuid-Afrika**. Haar moeders diepste wens is dat haar kinderen vrijeschoolonderwijs ontvangen. Zij is zeer betrokken bij de school en levert haar bijdrage door te helpen op klassenavonden, schoolfeesten en schoolvergaderingen en bij het onderhoud van de school. Alulutho zit vanaf de kleuterklas op de Gaia Waldorfschool en hoopt daar te kunnen blijven.

Ebony is 12 jaar en zit in de vijfde klas van de **Michael Oak School** in **Kaapstad, Zuid Afrika**. Ze is het enige kind van haar alleenstaande moeder met wie ze bij haar grootmoeder woont. Ebony, is een veelbelovend veerkrachtig kind dat door haar moeder beschreven wordt als een 'happy spirit'. Ze trekt zich de situatie van haar moeder aan en helpt waar ze kan.

Naram is 8. Ze zit sinds dit jaar in de 2e klas van **Waldorfschool Ein Bustan in Kyriat Tivon, Israël**. Naram is een vriendelijk en opgewekt kind dat graag speelt. Hoewel haar moedertaal Arabisch is, kan ze zich zowel in het Arabisch als Hebreeuws goed redden. Ze vindt zingen en tekenen leuk en kan goed blokfluiten. Haar ouders kunnen slechts een deel van het schoolgeld betalen.

Noam wordt in augustus 4 jaar. Hij zit in de kleuterklas van **Waldorfschool Ein Bustan in Kyriat Tivon, Israël**. Noam is een gevoelig maar energiek kind. Hij is sociaal in de omgang met de andere kinderen, heeft een lief karakter en is heel creatief in zijn spel. Hij houdt van tekenen, koken en bakken. Het familie-inkomen is te laag om het hele schoolgeld te betalen.

Zondag 26 mei Open dag Donateursdag IHF Iedereen is welkom

Tijd: 10.30 uur -17.00 uur

Plaats: Vrijeschool De Vuurvogel in Driebergen - Faunalaan 250

Op 26 mei willen wij onze Donateurs eens in het zonnetje zetten. Bovendien is er gelegenheid voor nieuwe donateurs om kennis te maken met het IHF. We gaan er een feestelijke dag van maken met allerlei activiteiten. Zo zijn er presentaties van projecten uit alle werelddelen. Er zijn films, workshops, er is muziek, er zijn lekkere hapjes uit de internationale keuken, een grabbelton, een loterij, er zijn allerlei leuke dingen te koop. Er is vooral veel informatie en u kunt de medewerkers van de Stichting ontmoeten. De leerlingen van de 11e klas van de Vrijeschool in Zeist verzorgen de catering en luisteren die op met muziek.

De Vuurvogel is eenvoudig te bereiken. Vanaf Station Driebergen-Zeist is het 2 km lopen. U kunt ook met bus 56, 2e halte.

Als u een abonnement op *de rOndbrief* heeft krijgt u tegen inlevering van de wikkels een versnapering gratis.

Bij de ingang ontvangt u een uitgebreid programma, hieronder een korte versie:

Grote Zaal

- 10.30 Opening
- 11.00 Presentatie Europa
- 11.30 Film Crea Thera over Srebrenica
- 12.00 Presentatie Afrika
- 12.30 Muziek door Rusalki-Quartet
- 13.15 Armeens schoollied zingen
- 14.00 Presentatie Azië
- 14.30 Rusalki-Quartet
- 15.00 Presentatie Latijns-Amerika
- 15.30 Wouter Joop over Aynimundo in Peru
- 15.45 Gea Weeren over de Lerarenopleiding in ZO-Azië
- 16.00 Emeline Claassen over VS in Quito
- 16.15 Loterij
- 17.00 Einde

Workshops:

- 11.30 Wereldhapjes maken (volw/kind)
- 13.30 Droomcirkel, drummen met Yemanja (kinderen)
- 15.30 Afrikaanse dans (volw/kind)

Naast het Rusalki-Quartet treden ook op het muziekgezelschap Tuttofare en leerlingen van klas 11 van de Stichtse VS Zeist .

Behalve in de zaal presenteren de portefeuillehouders hun projecten doorlopend in de klaslokalen. Hier zullen o.a. ook de volgende sprekers optreden:

- Emeline Claassen Leraren coachen in Ecuador
- Vally Cornelius Joods-Arabische VS Ein-Bustan in Israel
- Anton Klein VS in Portugal
- Monique Sinoov VS Chant'Arize in Frankrijk
- en Film over muziektherapie Crea Thera in Srebrenica

Te koop bij het Internationaal Hulpfonds

POPPEN: BRUIN • WIT • GROOT • KLEIN

GEZINNETJES VOOR HET POPPENHUIS

met opa en oma

ALLE FIGUREN VOOR DE KERSTSTAL

ALLERLEI VINGERPOPJES

KALIMBA'S - KAARSEN - KUNSTKAARTEN

SIERADEN - TASSEN

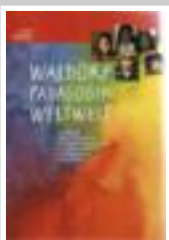

BOEK: VRIJESCHOOLPEDAGOGIE IN DE WERELD

Overzicht van vrijescholen met
prachtige foto's (Engels of Duits)

BOEK: THE ROAD TO MALABA

A Tale of Destiny and Identity van Otto Koene

EURITMIETJES EN SLOFJES VAN LEER

In diverse tinten leverbaar in de maten 28 t/m 45

DVD: UBUNTU WALDORF IKAPI VAN MICHAEL LOVEMORE

Over het vrijeschool onderwijs in Zuid-Afrika

EACH GRAIN OF RICE

DVD over het Dieu Giac Child Centre in Vietnam

Voor prijzen en bestellingen zie onze website www.internationaalhulpfonds.nl

Machtigingskaart

Dhr./Mevr. E-mail

Adres Tel.

Postcode/Plaats

machtigt het IHF af te schrijven van bank/girorekening:

éénmalig per maand per kwartaal per half jaar per jaar
een bedrag van €..... (minimaal € 10) voor

een donateurschap (minimum bijdrage € 20 per jaar incl. **de rOndbrief**)

een door het IHF te bepalen project

voor project: in (land): code:

het Solidariteitsfonds in (land/school)

een (deel-)peetschap in (land/school)

wil graag informatie ontvangen over het IHF

wil graag informatie ontvangen over een (deel-)peetschap

wil graag het jaarverslag van het IHF ontvangen

wil graag éénmaal gratis **de rOndbrief** ontvangen

Door een incassomachtiging blijven de transactiekosten zo laag mogelijk. U kunt uw machtiging te allen tijde intrekken door dit schriftelijk te melden aan het IHF en u kunt altijd binnen 56 dagen na afschrijving uw bank opdracht geven het bedrag terug te boeken op uw rekening.

Datum: Handtekening:

26 Mei Open dag Donateursfeest

Ruimte voor opmerkingen:

*plak hier
een
postzegel*

Herengracht 276
1016 BX Amsterdam

Internationaal Hulpfonds
Triodosbank: 21.21.95.050
ING bank: 38 92 918